

رۆلی کورد له بانگه‌وازی عه‌باسیدا

عه‌باسیه‌کان ده‌گه‌رینه‌وه بۆسه‌ر بنه‌ماله‌ی عبدال‌مطلب ئه‌م ناوه‌شی له عه‌باس کوری عبدال‌مکلب هاتوو ، بنکه‌ی بنکه‌ی بانگه‌وازه‌که‌یان شام بووه له (سلمیه) عه‌باسه‌کان له سه‌رده‌می ئومه‌وی ده‌چه‌وساندرانه‌وه و به‌ر زولم و زۆری که‌وتبوون بۆیه هه‌ولی خۆرێک‌خستنیان ده‌دا بۆ سه‌ره‌ل‌دانی جولانه‌وه‌یه‌ک دژی ئومه‌ویه‌کان چونکه ئه‌وان خۆیان به هه‌ق نه‌ده‌زانی له ئومه‌ویه‌کان بۆ خه‌لافه‌ت چونکه ئه‌وان له تیره‌ی هاشمین له پیغه‌مبه‌ره‌وه نزیک‌ترن له ئومه‌ویه‌کان و شایسته‌ی خه‌لافه‌تن دروشمی (الرضا من آل محمد) به‌رز کردبووه‌وه ، بانگه‌وازه‌که‌یان له دووبنکه‌ی ده‌سه‌لاتی ئومه‌وی ده‌ستپێک‌کردبوو وه‌ک هه‌ریمی خوراسان ، ئه‌ندامانی رێک‌خستنه‌که به شێوه‌ی بازرگانان و حاجیه‌کانه‌وه له ده‌قه‌ره‌کاندا ده‌گه‌ران و لایه‌نگیریان بۆ بانگه‌وازه‌که کۆ ده‌کرده‌وه ، به تاییه‌تیش ئه‌و گه‌ل و نه‌ته‌وانه‌ی که غه‌یری عه‌ره‌ب بوون به (موالی) ناویان هاتبوو ،

بانگه‌وازی ئه‌وه‌یان ده‌کرد که ئومه‌ویه‌کان زولم و سته‌م ده‌که‌ن و له‌سه‌ر رێبازی قورئان و فه‌رمووده‌کان نارۆن و له‌سه‌ر رێبازی پیغه‌مبه‌ر (د.خ) خه‌لیفه‌کانی راشدی لایانداوه و هه‌بایه‌ بانگه‌وازی عه‌باسیان ده‌کرد که ئه‌وانه سه‌ر به تیره‌ی هاشمین و له پیغه‌مبه‌ر (د.خ) وه نزیکن و پیویستیان به‌لایه‌نگر کۆکردنه‌وه هه‌یه سه‌رکرده‌ی یه‌که‌می ئه‌م بانگه‌وازه (الامام محمد بن علی بن عبدالله بن عباس بن عبدال‌مطلب) بووه که له‌سالی ۱۲۴ک/۷۴۲ز مردوه ، دوا‌ی مردنی که به‌کوره گه‌وره‌که‌ی سپێرد‌رابوو به ناوی (ابراهیم الامام) که ئه‌ویش له سالی ۱۳۲ک/۷۴۹ز مردوه ، به‌م شێوه‌یه چالاکی عه‌باسیه‌کان به‌رده‌وام بووه ، تا خه‌لکیکی زۆر له موالی و عه‌ره‌ب چونه‌ته‌ریزی بانگه‌وازه‌که‌یان وه ، دوا‌ی بانگه‌وازی نه‌ینی

که نزیکه‌ی (۳) سالی خایاند په‌یامیشیان ئه‌وه بوو که ده‌وله‌تی ئومه‌وی بروخینن ، ده‌وله‌تیکی تر دابمه‌زینن به‌ ناوی ده‌وله‌تی عه‌باسی له‌ سالی ۱۳۲ک/۷۴۹ز .

ده‌قیکی راسته‌وخۆ نیه که رۆلی کوردان له‌م بانگه‌وازه‌دا ئاشکرا بکات ، به‌لام جم و جۆلی عه‌باسیه‌کان له‌ بانگه‌وازه‌که‌یاندا له‌ ناوچه‌ی کورد نیشینه‌کاندا هه‌بووه ، ئه‌وه‌ی ئاشکرایه که (ابو سلیم عبدالرحمان خوراسانی) که به‌یه‌کێک له‌ سه‌رکرده‌کانی بانگخوازی عه‌باسی داده‌نریت له‌ سه‌ره‌تای بانگه‌وازه‌که‌دا که په‌یوه‌ندی به‌ (الامام محمد) ه‌وه کردوه ئه‌ویش قه‌ناعه‌تی به‌ چالاکیه‌کانی (ابو مسلم) هینابوو ، ابو مسلم رۆلیکی ئیگجار گه‌وره‌ی هه‌بووه له‌ سه‌رخستنی ئه‌م بانگه‌وازه‌دا به‌تایبه‌تیش دوا‌ی مردنی (الامام محمد) هندیگجار به‌ خاوه‌نی بانگه‌وازه‌که‌ ناو براوه چونکه ئه‌وه‌نده به‌ ئه‌مه‌ک و په‌رۆش بووه بۆ بانگه‌وازه‌که هه‌روه‌ک یه‌عقوب باسی لێوه کردوه .

له‌بری چاکه‌و ناوی دروست و ریزه‌وه گه‌لێک وشه‌ی ناشرین و که‌م کردنه‌وه‌ی ئاستی ئه‌م که‌سایه‌تیه هاته نێو ریزی لاپه‌ره‌کانی میژووه‌وه ، دوا‌ی ئه‌وه‌ی که ده‌وله‌تی عه‌باسی سه‌ری گرت به‌تایبه‌تی له‌ سالی ۱۳۷ک/ ۷۵۴ز که به‌ پلانی‌ک له‌ لایه‌ن (ابو جعفر المنصور) وه کوژرا ، به‌ ناوی ئه‌وه‌ی دژایه‌تی ده‌وله‌تی کردوه ، هه‌ندی‌ک بۆ سوکایه‌تی پیکردن وتویانه ئه‌م فارسه‌و کۆیله‌یه‌و یان کوری که‌نیزه‌یه‌که و باوکی دیار نیه که (المسعودی) له‌ کتیبی (مروج الذهب) به‌م شیوه‌یه لێی دواوه ، به‌لام میژوو نوسانی تر ده‌لێن (ابو مسلم) کورد بووه که حمدالله مستوفی القزوینی ده‌لێت: کورده‌و نه‌وه‌ی که‌یخه‌سه‌ره‌وه .

له‌ میژووی سیستانیش هاتوه که به‌ راشکاوانه ده‌لێت ئه‌مه کورده ، شاعیری عه‌باسی (ابو دلّامة زند بن چون) که له‌ سالی ۱۶۱ک/ ۷۷۷ز مردوه . له‌ شعره‌که‌یدا توانجی له‌ (ابو مسلم) داوه و بۆ سوکایه‌تی پێ کردن وه ستایشی (ابو جعفر المنصور) ده‌کات و ده‌لێت بابو باپیرانت کوردانی سته‌م کار بوینه .

أبا مجرم ما غيراللة نعمة على عبده حتى يغيرها العبدو

أ في دولة المنصور حاولت غدرة ألا أن أهل الغدر أبأوك الكرد

ئوہی جیگای تییرامین و سہرنجدانہ لہ شکری عہباسی لہ خوراسانہوہ دہرکہوت و بہرہو
عیراق ہات یہک لہ دوای یہک گوند و شارہکانی لہ لہ شکری ئومہوی پاک کردہوہ ،
سہرکردہی عہباسی (قحطبۃ بن شیبب الطائی) گہیشتہ ہریمی چیپاکان و دوای لاواز بوونی
لہ شکری ئومہوی شارہکانی ہمہدان و نہہاوند و کرماشان و حلوان و خانہقین لہ
ماوہیہکی کورتدا کہوتہ ژیر دہسہلاتی لہ شکری عہباسی لہ و کاتہدا (قحطبۃ) کہوتہ ناگادار
کردنہوہی والیہکانی ئومہوی کہ ریزی لہ شکری ئومہوی بہجی بہیلن و پہیوہندی بہ ریزی
عہباسیہکان بکن نامہی بؤ ہریمی ئہرمینیا و نازیبجان نارد کہ والیہکہیان (اسحاق بن
مسلم) بووہ ، نامہ بہرہکہ کورد بووہ و نامہکہی لہ ناو جہمہدانیہکہی شاردبووہوہ .

پاش ئوہی سوپای عہباسی لہ ہریمی چیپاکان دہرکہوت بہرہو شارہزور چوو، دوو
سہرکردہی سوپای عہباسی بہ ناوی (عبدالملك كوری یہزید و مالک کوری طریف) بہ
لہ شکریکی چوار ہزار کہسیہوہ گہیشتہ شارہ زور نیشتہجی بوون لہ کۆتای سالی (۱۳ک/
۷۴۹ ز) لہ گہل لہ شکری ئومہوی بہ گژیہکدا چونہ لہ ئہنجامدا لہ شکری ئومہوی بہ گژیہکدا
چون و لہ ئہنجامدا لہ شکری ئومہوی شکاو کوشتاریکی زۆری لی کراو سہرکردہکہیان بہ
ناوی (عوسمان کوری سوفیان) کوژراو تالانیان کردن لہ سہر ووتہی یہعقوبی کہ لہ تاریخ
الیعقوبی باسی کردوہ وادہردہکہوئیت دانیشتوانی کوردی ناوچہکہ لایہنگری بہ ہیژی
لہ شکری عہباسی بووبن دژ بہ ئومہویہکان جہنگابن بؤیہ توانیویانہ بہ سہر لہ شکری
ئومہویدا زالبن سہرکردہی عہباسیہکان (عبدالملك كوری یہزید) لہ شارہزور لہ گہل

له شکره که ی مایه وه ، که خلیفه ی ئومه وی به مه ی زانیبوو له حه رانه وه . له شکر ی ئاماده کردبوو له خه لکی جه زیره و شام بۆ سه ر بزوتنه وه ی عه باسیه کان له سه ر زێی گه وره خۆیان قایم کردبوو دیاره کورد رۆلی گرینگیان هه بووه له شه ری نیوان عه باسیه کان و ئومه ویه کان که له سالی ۱۳۲ک / ۷۴۹ ز شه ر روی داوه له نیوانیان خلیفه ی ئومه وی (مه روان) به لایه نگرانی گوتبوو به گورجی شه ری عه باسی بکه ن چونکه له شکر ی عه باسیه کان خه لکی شاره زور و که سانی پسیپۆر و شاره زای خوراسانیان له گه له .